

Λεωνίδας Θ. Σπανέλλης
(Στατιστολόγος, Msc.)
Του Τμήματος Αγροτικής Στατιστικής
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ 6ΕΤΙΑ 2004-2009

Αθήνα 13.01.11

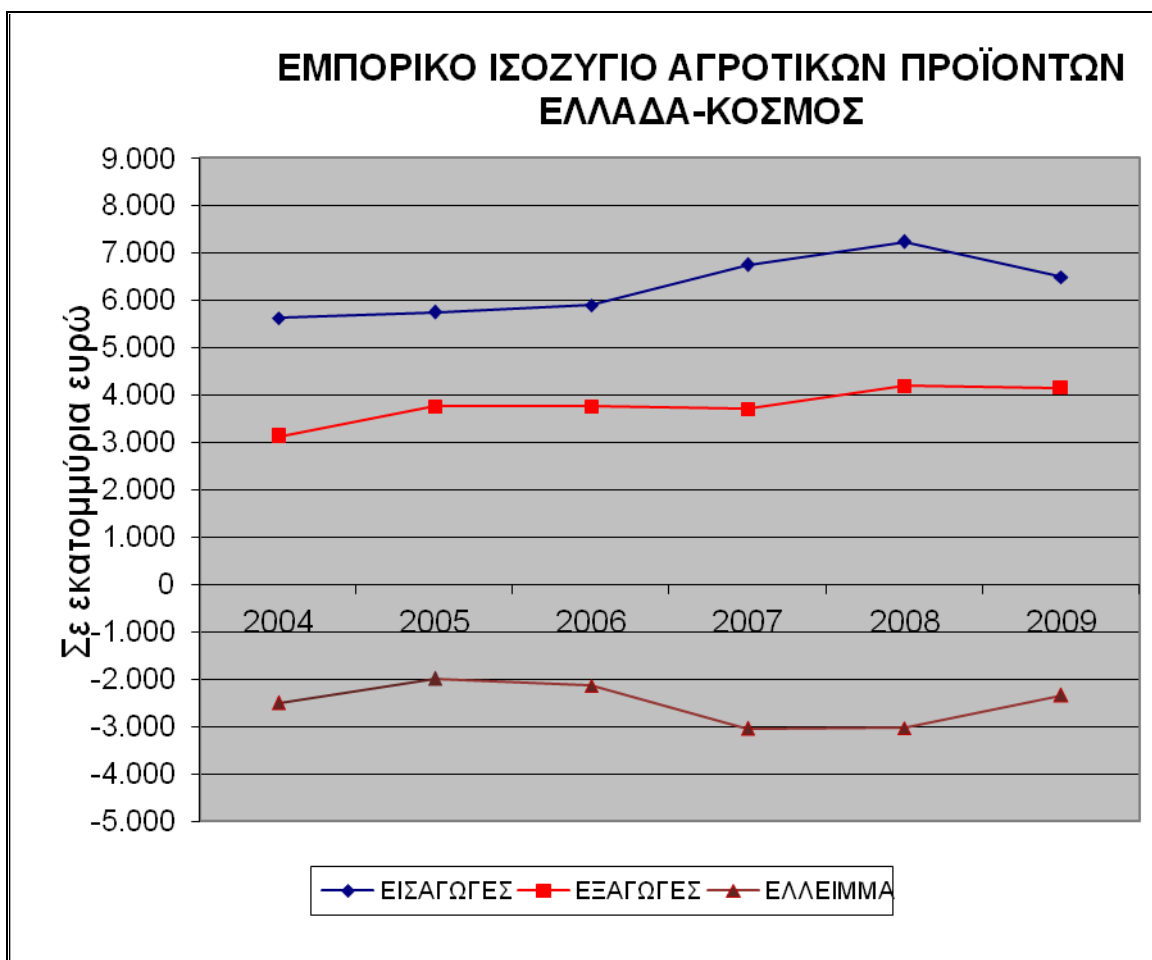
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Το **εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων της Ελλάδος με όλο τον κόσμο**, σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), για την περίοδο 2004-2009 είναι **σταθερά ελλειμματικό**, αφού οι εισαγωγές υπερτερούν σταθερά των εξαγωγών. Η χαμηλότερη τιμή του ελλείμματος κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου καταγράφηκε το 2005 όταν ανήλθε σε περίπου 2 δις € και η υψηλότερη τιμή του σημειώθηκε το 2007 όταν άγγιξε τα 3,4 δις €.

Ως προς τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του εμπορικού ελλείμματος, η εικόνα εμφανίζεται μεικτή: το 2005 συρρικνώθηκε εντυπωσιακά (-20,3%), το 2006 αντίθετα επιδεινώθηκε κατά +7,1%, το 2007 διογκώνεται περαιτέρω όταν κυριολεκτικά εκτινάσσεται με αύξηση +42,4%, το 2008 παρέμεινε σχεδόν στα ίδια επίπεδα με το 2007 και τέλος, μόλις το 2009 αποκλιμακώνεται σημαντικά, με συρρίκνωση της τάξεως του -22,9%.

Θα πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη ότι η πρόσφατη αυτή πολύ θετική εξέλιξη στο ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων δεν οφείλεται στην αύξηση των εξαγωγών μας, οι οποίες μάλιστα μειώθηκαν ελαφρώς κατά -1% σε σχέση με το 2008, αλλά είναι απόρροια της σημαντικής πτώσης των εισαγωγών κατά -10,2%. Η τελευταία οφείλεται ασφαλώς και στον περιορισμό της ιδιωτικής κατανάλωσης λόγω της οικονομικής κρίσης που βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη.

Η τάση αυτή επιβεβαιώνεται και το 2010. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για το 9μηνο του 2010 σε σύγκριση με το 9μηνο του 2009, οι εισαγωγές αγροτικών προϊόντων συρρικνώθηκαν κατά -5,4%, οι εξαγωγές κατά -2,6% και το εμπορικό έλλειμμα κατά -10,7%.

ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ

ΠΗΓΗ ΕΛ.ΣΤΑΤ. Προσωρινά στοιχεία	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΛΛΕΙΜΜΑ
2004	5.625	3.121	-2.504
2005	5.748	3.753	-1.995
2006	5.889	3.753	-2.136
2007	6.743	3.702	-3.041
2008	7.229	4.196	-3.033
2009	6.494	4.156	-2.338

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ως προς την **διάρθρωση του εξωτερικού εμπορίου** της χώρας, η συντριπτική πλειοψηφία των εμπορικών συναλλαγών μας όσον αφορά στα αγροτικά προϊόντα, πραγματοποιείται με τα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι με τις τρίτες χώρες. Συγκεκριμένα, με βάση τα στοιχεία του 2009, το **79% των γεωργικών μας εισαγωγών γίνεται από την Ε.Ε. και το 70% των γεωργικών μας εξαγωγών γίνεται προς την Ε.Ε.** Αντίστοιχη είναι η εικόνα διαχρονικά.

Σε ότι αφορά το **εισαγωγικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων**, από την θεώρηση των σχετικών στοιχείων προκύπτει ότι μεταξύ των 10 μεγαλύτερων εμπορικών εταιρών της Ελλάδας, οι 3 πρώτες θέσεις καταλαμβάνονται σταθερά από την **Γερμανία, την Ολλανδία και την Γαλλία**. Η Γερμανία και η Ολλανδία εναλλάσσονται στην 1^η θέση.

Ειδικότερα και κατά τη διάρκεια της εν λόγω βετίας, το 13-14% του συνόλου των αγροτικών προϊόντων που εισάγουμε, προέρχεται από την Γερμανία, το 12-15% από την Ολλανδία και το 11-12% από την Γαλλία.

Ως προς τους υπόλοιπους εμπορικούς μας εταίρους στο εισαγωγικό εμπόριο, με βάση τα τελευταία στοιχεία για το 2009 , εικόνα που δεν διαφοροποιείται ιδιαίτερα και τα προηγούμενα χρόνια, παρατηρούνται τα εξής:

Μαζί με τη Γαλλία στην 3^η θέση με μερίδιο στις εισαγωγές 11% βρίσκεται και η **Ιταλία**, ακολουθεί το **Ηνωμένο Βασίλειο** με 5%, η **Ισπανία, το Βέλγιο και η Βουλγαρία** στην ίδια θέση με 4%, η **Δανία** με 3% και τέλος η **Βραζιλία** συμπληρώνει την λίστα με τους 10 κυριότερους εταίρους, με μερίδιο στις εισαγωγές 2%. Άλλες τρίτες χώρες, πλην της Βραζιλίας, που στην διάρκεια της περιόδου 2004-2008 περιλαμβάνονται στην κατάταξη των 10 βασικότερων εταιρών, είναι η Αργεντινή, οι Η.Π.Α. και η Ρωσία.

Ως προς το σκέλος των **εξαγωγών της Ελλάδας σε αγροτικά προϊόντα**, η **Ιταλία** κατά την περίοδο 2004-2009 έρχεται πρώτη στην παγκόσμια κατάταξη των 10 κυριότερων προορισμών για τα αγροτικά μας προϊόντα με μερίδιο εξαγωγών κατά μέσο όρο 18% έναντι του συνόλου των αγροτικών μας εξαγωγών προς όλο τον κόσμο. Ακολουθεί η **Γερμανία** με μερίδιο 14% και το **Ηνωμένο Βασίλειο** με μερίδιο κατά μέσο όρο περίπου 7%. Ειδικά το 2009,

στην 3^η θέση βρίσκεται η **Τουρκία** με μερίδιο στις εξαγωγές μας 6%, ακολουθούν η **Βουλγαρία και το Ηνωμένο Βασίλειο** με 5%, έπονται η **Κύπρος και οι Η.Π.Α.** με 4% και η κατάταξη των 10 βασικότερων προορισμών των εξαγωγών μας κλείνει με τις **Ολλανδία, Ρουμανία και Γαλλία** με μερίδιο 3%.

Φαίνεται όμως ότι υπάρχουν πολύ σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης και ενίσχυσης των εξαγωγών μας σε μεγάλες αγορές όπως η Αίγυπτος και η Ρωσία, οι οποίες απορροφούν μόλις το 2% κατά μέσο όρο των εξαγωγών μας σε αγροτικά προϊόντα. Εάν δούμε τους δύο επόμενους πίνακες (1) και (2), για το 2004 και για το 2009, στα 6 αυτά χρόνια οι εξαγωγές μας προς τις δύο προαναφερθείσες χώρες αυξήθηκαν μεν αλλά με πολύ αργό ρυθμό, παραμένοντας έτσι σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τις δυνατότητες των εν λόγω αγορών.

Ακόμα μεγαλύτερες ευκαιρίες παρουσιάζονται στις αγορές του Καναδά, της Κίνας και της Ινδίας, τη στιγμή που οι εξαγωγές μας σε αυτές τις αχανείς χώρες αντιπροσωπεύουν ποσοστό κάτω του 1% των συνολικών μας εξαγωγών σε αγροτικά προϊόντα προς όλο τον κόσμο. Ειδικά στην Κίνα και στην Ινδία, οι εξαγωγές για 6 χρόνια παρέμειναν ακριβώς στα ίδια επίπεδα προς την Κίνα και μειώθηκαν προς την Ινδία.

Το εξωτερικό μας εμπόριο από και προς τα κράτη – μέλη της Ε.Ε. απέσπασε ακόμα μεγαλύτερο μερίδιο σε βάρος των τρίτων χωρών : Οι εξαγωγές προς Ε.Ε. από 63,7% το 2004 ανήλθαν στο 70% το 2009 και οι εισαγωγές από την Ε.Ε. από 74% το 2004 ανήλθαν στο 79% το 2009.

Κατά συνέπεια, οι επιπτώσεις της ενιαίας αγοράς στο εξωτερικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων της Ελλάδας ήταν καίριες. Είναι προφανές ότι οι εισαγωγές που πραγματοποιεί η χώρα μας από τα κράτη μέλη της Ε.Ε. καθ' όλη την μετα-ενταξιακή περίοδο, και μάλιστα σε τιμές και ποσότητες υψηλότερες από εκείνες προ της ένταξης μας στην Ε.Ε., οδήγησαν σε πλήρη αναδιάρθρωση το ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων και συγκεκριμένα στη δημιουργία μεγάλου εμπορικού ελλείμματος επί μακρόν, το οποίο οι εξαγωγές δεν μπόρεσαν, μέχρι στιγμής τουλάχιστον, να εξαλείψουν.

Όμως όπως θα σχολιαστεί και παρακάτω, η σημαντική συρρίκνωση των εισαγωγών από το 2009 και έπειτα, λόγω των επιπτώσεων της οικονομικής

κρίσης, σε συνδυασμό με την πλήρη ανάπτυξη των εξαγωγών μας με σαφή προσανατολισμό προς τις τρίτες χώρες, μπορεί να ανατρέψει σε βάθος χρόνου πλήρως την αρνητική εικόνα στο εμπορικό μας ισοζύγιο, δημιουργώντας πλεονάσματα προς όφελος του Α.Ε.Π. της χώρας και μάλιστα σε μια εξαιρετικά κρίσιμη συγκυρία για την οικονομία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ, 2004

<u>ΣΕ ΕΚ.ΕΥΡΩ</u>	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	%	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	%	ΕΛΛΕΙΜΜΑ (-) /ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ (+)
ΣΥΝΟΛΟ	3.121	100%	5.625	100%	-2.504
ΕΕ25	1.988	63,7%	4.161	74%	-2.173
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	515	16%	718	13%	-203
ΙΤΑΛΙΑ	495	16%	567	10%	-72
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	227	7%	262	5%	-35
ΙΣΠΑΝΙΑ	111	4%	277	5%	-166
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	106	3%	839	15%	-733
ΓΑΛΛΙΑ	105	3%	647	12%	-542
ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	1.133	36,3%	1.464	26%	-331
ΤΟΥΡΚΙΑ	162	5%	110	2%	+52
Η.Π.Α.	150	5%	109	2%	+41
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	95	3%	107	2%	-12
ΚΥΠΡΟΣ	100	3%	34	1%	+66
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	67	2%	35	1%	+32
ΡΩΣΙΑ	46	1%	77	1%	-31
ΚΑΝΑΔΑΣ	29	1%	63	1%	-34
ΚΙΝΑ	11	<1%	31	1%	-20
ΙΝΔΙΑ	7	<1%	37	1%	-30

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΤΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ, 2009

<u>ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ</u>	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	%	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	%	ΕΛΛΕΙΜΜΑ (-) /ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ (+)
ΣΥΝΟΛΟ	4.156	100%	6.494	100%	-2.338
ΕΕ27	2.900	70%	5.140	79%	-2.240
ΙΤΑΛΙΑ	710	17%	701	11%	+9
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	583	14%	918	14%	-335
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	224	5%	256	4%	-32
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	202	5%	308	5%	-106
ΚΥΠΡΟΣ	183	4%	70	1%	+113
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	142	3%	840	13%	-698
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	137	3%	96	1%	+41
ΓΑΛΛΙΑ	137	3%	727	11%	-590
ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	1.256	30%	1.354	21%	-98
ΤΟΥΡΚΙΑ	237	6%	117	2%	+120
Η.Π.Α.	146	4%	104	2%	+42
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	77	2%	34	1%	+43
ΡΩΣΙΑ	75	2%	40	1%	+35
ΚΑΝΑΔΑΣ	40	1%	27	<1%	+13
ΚΙΝΑ	11	<1%	39	1%	-28
ΙΝΔΙΑ	5	<1%	68	1%	-63

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΞΑΓΟΜΕΝΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

1. ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Οι εισαγωγές αγροτικών προϊόντων της Ελλάδας αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο το 12,3% των συνολικών εισαγωγών μας, σε όλα δηλαδή τα προϊόντα, την βετή περίοδο 2004-2009.

Η τάση στις εισαγωγές είναι σταθερά ανοδική γεγονός που αποτελεί καίριο ανασταλτικό παράγοντα στην προσπάθεια δημιουργίας εμπορικού πλεονάσματος στο εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων της χώρας, τη στιγμή που δεν υπάρχει τουλάχιστον αντίστοιχη τάση και στις εξαγωγές. Πράγματι οι εισαγωγές μας σε αγροτικά προϊόντα από όλο τον κόσμο αυξήθηκαν διαχρονικά ως εξής: +2,2% το 2005/2004, +2,5% το 2006/2005, +14,5% το 2007/2006, +7,2% το 2008/2007. Μόνο το 2009 σε σχέση με το 2008 οι εισαγωγές κατέγραψαν σημαντική υποχώρηση κατά -10,2% κάτι που συνέβαλε καθοριστικά στην μείωση του ελλείμματος του εμπορικού μας ισοζυγίου κατά 22,9% το 2009, εφόσον οι εξαγωγές μας την ίδια χρονιά παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες (-1%).

Οι κυριότερες κατηγορίες αγροτικών προϊόντων στις οποίες πραγματοποιούμε κατά μέσο όρο το 67% των εισαγωγών μας διαχρονικά, είναι :

▪ **Κρέατα και Παρασκευάσματα κρέατος:** στην εν λόγω κατηγορία πραγματοποιούνται οι περισσότερες εισαγωγές από όλες τις άλλες κατηγορίες αγροτικών προϊόντων και η τάση είναι αυξητική. Είναι εξαιρετικά καθοριστικής σημασίας η μείωση των εισαγωγών στην κατηγορία αυτή, διότι το εμπορικό έλλειμμα στην κατηγορία των κρεάτων αντιπροσωπεύει το 46% του συνολικού ελλείμματος στο εμπορικό ισοζύγιο όλων των αγροτικών προϊόντων. Το 2005 και το 2008 καταγράφονται οι μεγαλύτερες αυξήσεις στις εισαγωγές κατά 14%, ενώ η μεγαλύτερη μείωση ήταν της τάξεως του 3,8% το 2007. Τα κυριότερα προϊόντα της κατηγορίας που εισάγονται είναι : **κρέατα χοιροειδών και βοοειδών, ολόκληρα σφάγια αρνιών, κρέας**

από πετεινούς και κότες, λουκάνικα και σαλάμια, τεμάχια, παραπροϊόντα και παρασκευάσματα από γάλους και γαλοπούλες.

▪ **Γαλακτοκομικά προϊόντα.** Είναι η δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία εισαγωγών αγροτικών προϊόντων, με επίσης ανοδική τάση. Σοβαρή η αύξηση των εισαγωγών το 2007 κατά 18%, αλλά εξίσου σημαντική και η πτώση τους το 2009 κατά 10,3%, γεγονός που βοήθησε αρκετά στον περιορισμό του εμπορικού ελλείμματος στην εν λόγω κατηγορία το 2009. Βασικά εισαγόμενα προϊόντα είναι : **τυριά gouda, edam, grana padano, parmigiano reggiano, γάλα και κρέμα γάλακτος, τυριά νωπά και άλλα μη κατονομαζόμενα, παγωτά και βουτυρέλαια.**

▪ **Φρούτα και Λαχανικά.** Αξιοσημείωτες είναι οι μεταβολές του 2007 και του 2009, όταν σημειώθηκε αύξηση στις εισαγωγές κατά 18,1% το 2007/2006 και μείωση 6,9% το 2009/2008. Εισάγονται κυρίως **μπανάνες νωπές, λεμόνια, πατάτες απλώς ψημένες και κατεψυγμένες, αμύγδαλα χωρίς κέλυφος, νωπές πατάτες πρώιμες και για σπορά, μήλα, κατεψυγμένοι χυμοί πορτοκαλιού, τομάτες νωπές, καρύδια χωρίς κέλυφος, φασόλια ξερά, φιστίκια, μανιτάρια παρασκευασμένα (του γένους Agaricus).**

▪ **Δημητριακά και Παρασκευάσματα δημητριακών.** Πολύ έντονες οι μεταβολές στις εισαγωγές της κατηγορίας κατά την εξεταζόμενη περίοδο, με σημαντικότερες την ισχυρότατη αύξηση κατά 36% το 2007 και την αισθητή πτώση τους κατά 28,9% το 2009. Κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα στην κατηγορία είναι : **σιτάρι μαλακό και σκληρό, καλαμπόκι, κριθάρι, διάφορα παρασκευάσματα δημητριακών, προϊόντα και ζυμάρια αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας, βύνη ακαβούρντιστη και ζυμαρικά.**

▪ **Ποτά.** Οι μεταβολές στις εισαγωγές της κατηγορίας είναι σχετικά ήπιες. Το 2008/2007 σημειώθηκε άνοδος των εισαγωγών κατά 5,6% και πτώση κατά 2,3% το 2009. Κυρίως εισάγεται **ουίσκι Scotch, blended** με μεγάλη διαφορά από τα υπόλοιπα προϊόντα. Ακολουθούν **εμφιαλωμένα νερά (και**

μεταλλικά, αεριούχα κτλ.) λικέρ, μπίρα από βύνη, τζίν, καμπανίτης (αφρώδες) και ρούμι.

▪ **Ψάρια και παρασκευάσματα ψαριών.** Οι εισαγωγές εδώ κατά την τριετία 2005-2007 είχαν έντονα αυξητική τάση με σημαντικότερη την αύξηση το 2007 κατά 19,7%. Η τάση αυτή φαίνεται να αναχαίτιζεται από την συρρίκνωση των εισαγωγών κατά 4,8% το 2008 και περαιτέρω κατά 6,9% το 2009. Βασικά εισαγόμενα προϊόντα είναι τα ακόλουθα : **διάφορα θαλάσσια ψάρια μη κατονομαζόμενα, καλαμάρια κατεψυγμένα, χταπόδια, κονσέρβες τόνων και παλαμιδών, μπακαλιάροι, λαυράκια, γαρίδες κατεψυγμένες, σολομοί και διάφορα μαλάκια άλλα από τα μύδια.**

▪ **Καπνός και προϊόντα καπνού.** Σε ένα τόσο βασικό και μέχρι προ τίνος χαρακτηριστικά εξαγωγίμο προϊόν της Ελλάδας, οι εισαγωγές στην κατηγορία, μετά την τελευταία μεταρρύθμιση του τομέα που είχε ως αποτέλεσμα την κάθετη πτώση της εγχώριας παραγωγής, έχουν ξεκάθαρη ανοδική τάση. Ειδικά το 2009, οι εν λόγω εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 22,3% περιορίζοντας δραστικά το εμπορικό πλεόνασμα που έχουμε διαχρονικά στην κατηγορία κατά 80%, εφόσον οι εξαγωγές μας παρέμειναν ουσιαστικά αμετάβλητες (-0,7). Είναι αξιοσημείωτο ότι το 2009 το εμπορικό πλεόνασμα έπεσε στο χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας δετίας. Εισάγονται στην συντριπτική πλειοψηφία **τσιγάρα**. Ακολουθούν **καπνά sun cured ανατολικού τύπου, flue cured τύπου Virginia, πούρα και πουράκια καθώς και καπνά light air cured τύπου Burley.**

2. ΕΞΑΓΟΜΕΝΑ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Στον αντίποδα, **οι γεωργικές εξαγωγές της Ελλάδας αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο το 24,2% των συνολικών εξαγωγών της χώρας** κατά την δετία 2004-2009. Παρόλο που για 3 χρόνια είτε παρέμειναν αμετάβλητες είτε συρρικνώθηκαν ελάχιστα, **οι γεωργικές μας εξαγωγές παρουσιάζουν μια ανοδική τάση.** Όμως το συνολικό τους μέγεθος δεν καταφέρνει να καλύψει το μεγάλο χάσμα που τις χωρίζει από το μέγεθος των εισαγωγών και έτσι να

μειωθεί δραστικά το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου δραστικά, αν όχι να δημιουργηθεί πλεονασματικό ισοζύγιο.

Οι εξαγωγές ενισχύθηκαν κατά +20,3% το 2005/2004, παρέμειναν αμετάβλητες το 2006/2005, κατέγραψαν ελαφρά πτώση κατά -1,4% το 2007, επανέκαμψαν πλήρως με άνοδο +13,4% το 2008/2007 και τέλος συρρικνώθηκαν ανεπαίσθητα το 2009 κατά -1,0%.

Οι κυριότερες κατηγορίες προϊόντων στις οποίες πραγματοποιούμε το 85% των γεωργικών μας εξαγωγών, είναι κατά σειρά μεγέθους αξίας:

- **Φρούτα και λαχανικά:** ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών στην εν λόγω κατηγορία φθίνει συνεχώς μέχρι που το 2009, οι εξαγωγές σημείωσαν πτώση κατά 2,6%. Το εμπορικό πλεόνασμα στην κατηγορία αυτή είναι το σημαντικότερο αντιστάθμισμα στο έλλειμμα που καταγράφουν οι εμπορικές συναλλαγές στις συντριπτικά περισσότερες κατηγορίες αγροτικών προϊόντων. Είναι από τις κατηγορίες κλειδιά στην προσπάθεια αναστροφής του αρνητικού πρόσημου του ισοζυγίου σε θετικό. Κυριότερα εξαγωγίμα προϊόντα είναι **οι παρασκευασμένες ελιές και οι κονσέρβες ροδάκινων** με μεγάλη διαφορά από τα υπόλοιπα προϊόντα. Ακολουθούν **επιτραπέζια σταφύλια, πορτοκάλια, ροδάκινα, μπρουνιόν και νεκταρίνια, καρπούζια, σπαράγγια, ακτινίδια, κεράσια, παρασκευασμένοι καρποί του γένους *Capsicum* (όχι γλυκοπιπεριές), σταφίδα μαύρη κορινθιακή, βερικόκα, τοματοχυμοί και πολτοί καθώς και διάφορα γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες κτλ.**

- **Ψάρια και παρασκευάσματα ψαριών :** είναι από τις κατηγορίες με σταθερά ανοδική τάση στις εξαγωγές, οι οποίες αυξάνονται ετησίως κατά μέσο όρο, με ρυθμό +5,1%. Εξάγονται κυρίως **νωπές τσιπούρες, λαυράκια, σπαρίδες της θάλασσας (λιθρίνια, φαγκριά, συναγρίδες κτλ.), τόννοι κόκκινοι, κατεψυγμένες γαρίδες, μύδια και διάφορα άλλα παρασκευασμένα μαλάκια και παρασκευασμένες ρέγγες.**

▪ **Καπνός και προϊόντα καπνού** : Το 2006-2007 κατέγραψαν πτώση κατά 13,5% και 4,8% αντίστοιχα, αλλά ανέκαμψαν πλήρως το 2008 με αύξηση 21,2%. Το 2009 οι εξαγωγές παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες (-0,7%). Εξάγονται **καπνά sun cured ανατολικού τύπου, τσιγάρα, καπνά flue cured τύπου Virginia, καπνά light air cured τύπου Burley καθώς και απορρίμματα καπνού.**

▪ **Δημητριακά και τα παρασκευάσματά τους** : πολύ θετική η πορεία των εξαγωγών στην εν λόγω κατηγορία με σημαντικές αυξήσεις ετησίως, κατά μέσο όρο με ρυθμό +24,2%, με εξαίρεση μια ανεπαίσθητη κάμψη -2,6% το 2006. **Βασικά εξαγώγιμα προϊόντα είναι : σιτάρι σκληρό και μαλακό, ρύζι, ζυμαρικά, μείγματα, ζυμάρια και προϊόντα για την αρτοποιία, ζαχαροπλαστική ή μπισκοτοποιία, γκοφρέτες, άλευρα σιταριού μαλακού και όλυρας, καθώς και καλαμπόκι.**

▪ **Φυσικές υφαντικές ίνες (Βαμβάκι)**: μικτή η εικόνα στην πορεία των εξαγωγών της κατηγορίας με έντονες διακυμάνσεις. Χαρακτηριστική είναι η σοβαρότατη πτώση των εξαγωγών κατά 44,9% το 2007 αλλά η μετέπειτα εξέλιξη ήταν πολύ ικανοποιητική, με άνοδο +30,2% το 2008 και περαιτέρω βελτίωση κατά 29,3% το 2009. Άλλο ένα επιμέρους εμπορικό πλεόνασμα που στηρίζει καιρία την προσπάθεια για θετικό πρόσημο στο ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων. Εξάγεται σχεδόν αποκλειστικά **βαμβάκι, μη λαναρισμένο ούτε χτενισμένο**. Ακολουθούν αρκετά κάτω στην κατάταξη, **τα απορρίμματα από βαμβάκι και το λαναρισμένο ή χτενισμένο βαμβάκι.**

▪ **Έλαια και Λίπη** : Μετά από την εκρηκτική άνθιση των εξαγωγών το 2005, η θετική εξέλιξη ανακόπτεται με σημαντικές πτώσεις στις εξαγωγές μας, κατά -25,6% το 2007 και κατά -19,1% το 2009. Κυρίαρχο προϊόν εξαγωγής στην κατηγορία είναι το **παρθένο ελαιόλαδο**. Ακολουθούν τα **πυρηνέλαια, το κατεργασμένο σογιέλαιο, το μη παρθένο ελαιόλαδο, διάφορα φυτικά λίπη και λάδια και το κατεργασμένο φοινικέλαιο.**

▪ Τέλος τα **γαλακτοκομικά προϊόντα**. Θετική η εξέλιξη των εξαγωγών με αυξήσεις κατά μέσο όρο της τάξης του 7,2% ετησίως αλλά ο ρυθμός αύξησης τους φθίνει ανησυχητικά. Το 2009 οι εξαγωγές αυξήθηκαν μόλις 1,1%. Βασικό εξαγωγίμο προϊόν είναι η **φέτα** με διαφορά. Έπονται, **γιαούρτια, τυριά πρόβεια ή βουβαλίσια σε άρμη, κεφαλογραβιέρα, κασέρι, κεφαλοτύρι, παγωτά, γάλα και κρέμα γάλακτος (ανθόγαλα) συμπυκνωμένα**.

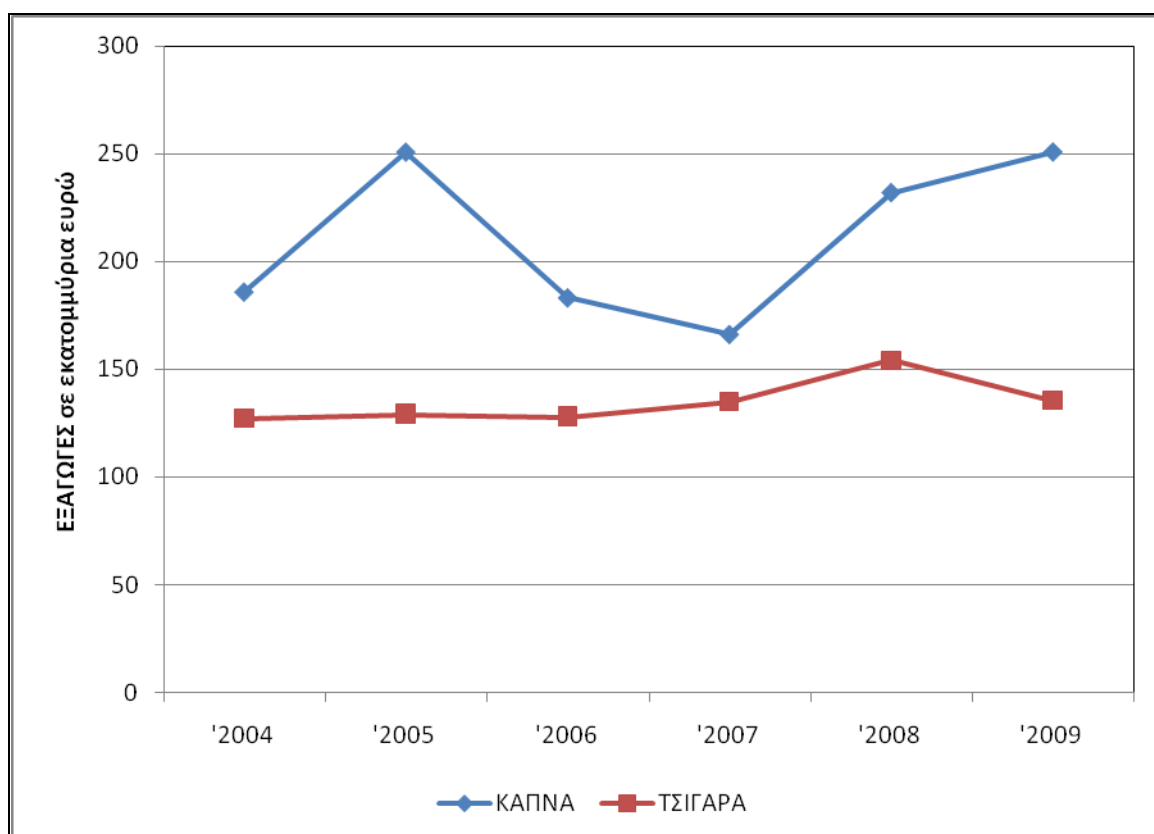
ΤΑ 10 ΠΡΩΤΑ ΕΞΑΓΩΓΙΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2004-2009

Ακολουθώς παρουσιάζονται τα 10 κυριότερα αγροτικά προϊόντα, τους πρωταθλητές, ως προς την αξία των εξαγωγών τους προς όλο τον κόσμο, κατά την δετή περίοδο 2004-2009. Πρόκειται για τα **καπνά sun cured ανατολικού τύπου, τα τσιγάρα, το παρθένο ελαιόλαδο, το βαμβάκι (μη λαναρισμένο ούτε χτενισμένο), τις βρώσιμες ελιές, την φέτα, τις τσιπούρες και τα λαυράκια, τις κονσέρβες ροδάκινων και τα νωπά επιτραπέζια σταφύλια**. Αναλυτικότερα :

i. ΚΑΠΝΑ SUN CURED ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ & ΤΣΙΓΑΡΑ

Οι εξαγωγές στα **καπνά** χαρακτηρίζονται από έντονες μεταβολές. Μετά τα χαμηλά του 2007, την επόμενη διετία ανέκαμψαν με δυναμικό τρόπο, καταγράφοντας άνοδο 40% το 2008, και 8,1% το 2009.

Στα **τσιγάρα** οι εξαγωγές κινούνται λίγο πολύ στα ίδια επίπεδα κάθε χρόνο, χωρίς αξιόλογες μεταβολές διαχρονικά ώστε να τεκμηριώνουν μια σαφή τάση.

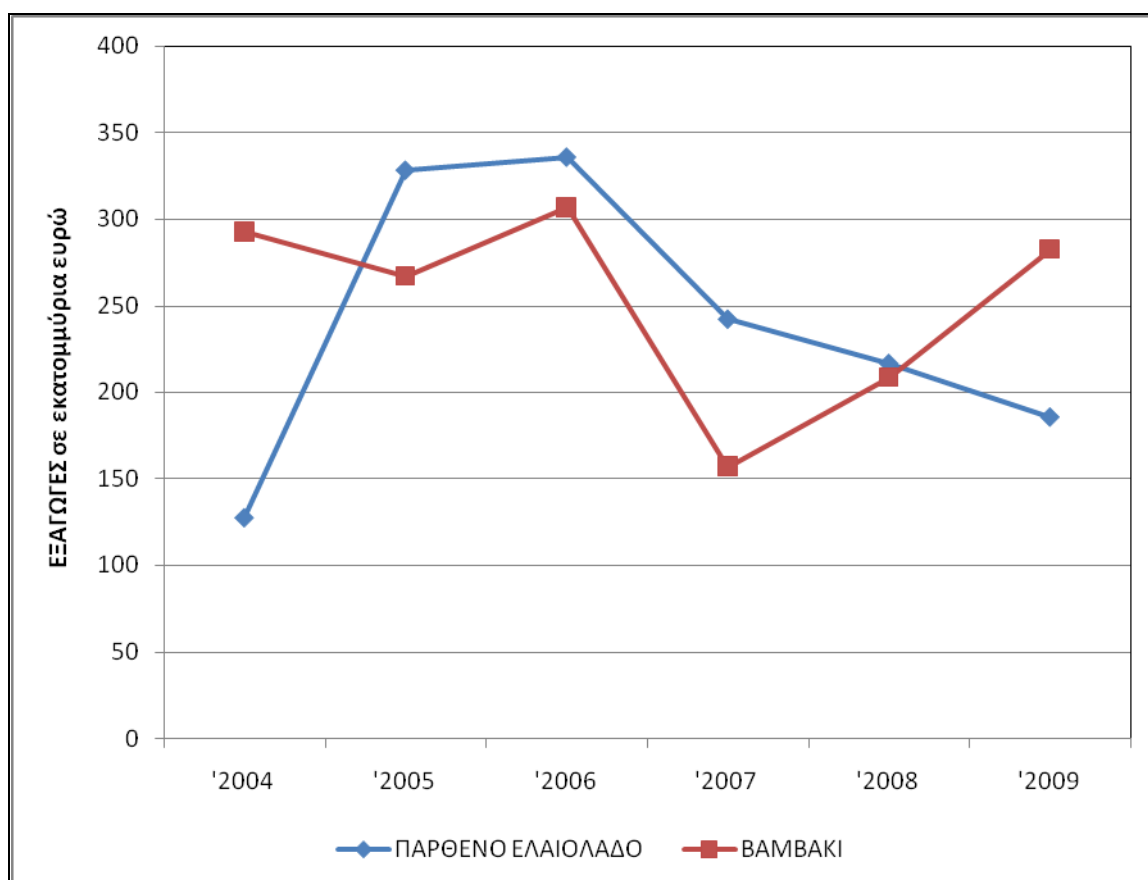
ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ		
ΕΤΟΣ	ΚΑΠΝΑ	ΤΣΙΓΑΡΑ
2004	186	127
2005	251	129
2006	183	128
2007	166	135
2008	232	154
2009	251	135

Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ., προσωρινά στοιχεία

ii. ΠΑΡΘΕΝΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ & ΒΑΜΒΑΚΙ

Την πρώτη τριετία οι εξαγωγές **ελαιολάδου** είχαν εκρηκτική άνοδο. Την επόμενη όμως τριετία, 2007-2009, συρρικνώνονται διαρκώς πλησιάζοντας πλέον τα επίπεδα του 2004.

Αντίθετη είναι η τάση στο **βαμβάκι**, όπου μετά την κατακόρυφη πτώση των εξαγωγών το 2007 κατά 50% περίπου, τα δυο επόμενα έτη σχεδόν ανέκτησαν το χαμένο έδαφος.

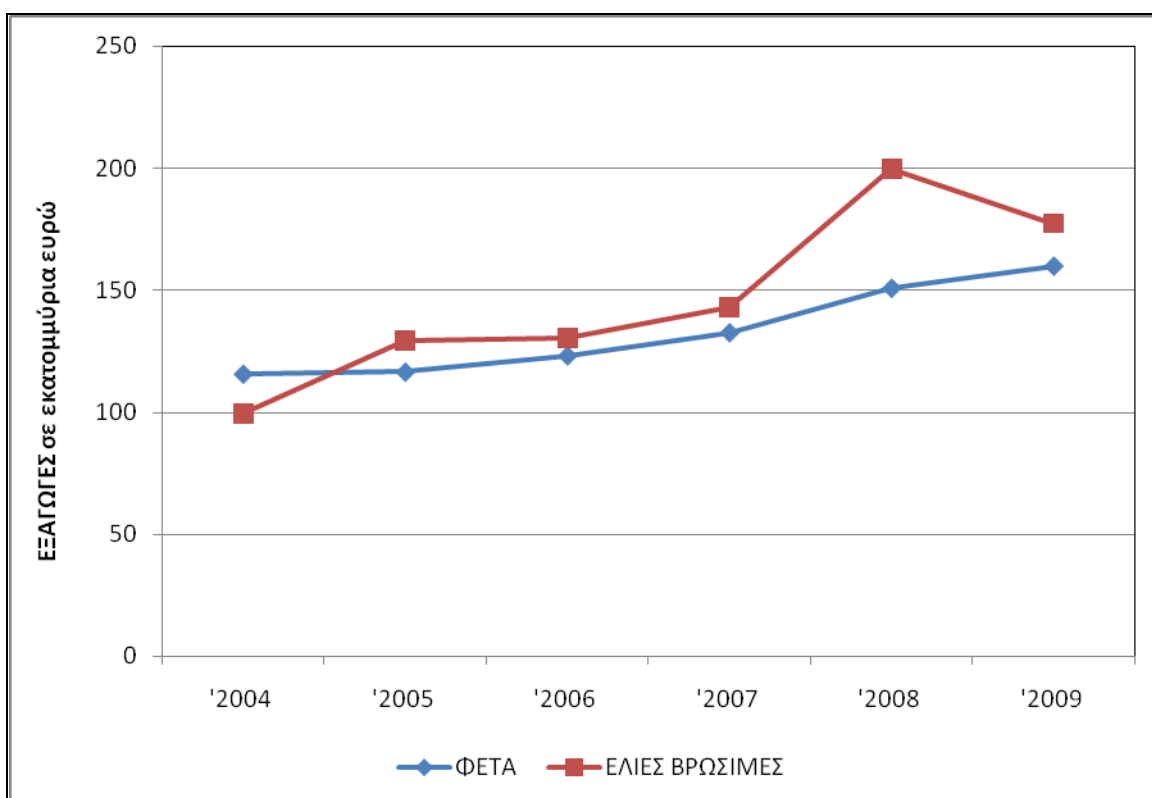
ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ		
ΕΤΟΣ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΒΑΜΒΑΚΙ
2004	128	293
2005	328	267
2006	336	307
2007	242	157
2008	217	208
2009	186	283

Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ., προσωρινά στοιχεία

iii. ΦΕΤΑ & ΒΡΩΣΙΜΕΣ ΕΛΙΕΣ

Η **φέτα** είναι από εκείνα τα αγροτικά προϊόντα που καταγράφουν σταθερά ανοδική πορεία στις εξαγωγές τους. Δεν παρουσίασε καμία πτώση στις εξαγωγές της σε όλη την διάρκεια της περιόδου που εξετάζεται.

Θετική είναι όμως η τάση στις εξαγωγές και για ένα ακόμη πολύ βασικό εξαγωγίμο προϊόν μας, τις **βρώσιμες ελιές**, παρόλη την κάμψη τους το 2009 κατά 11%.

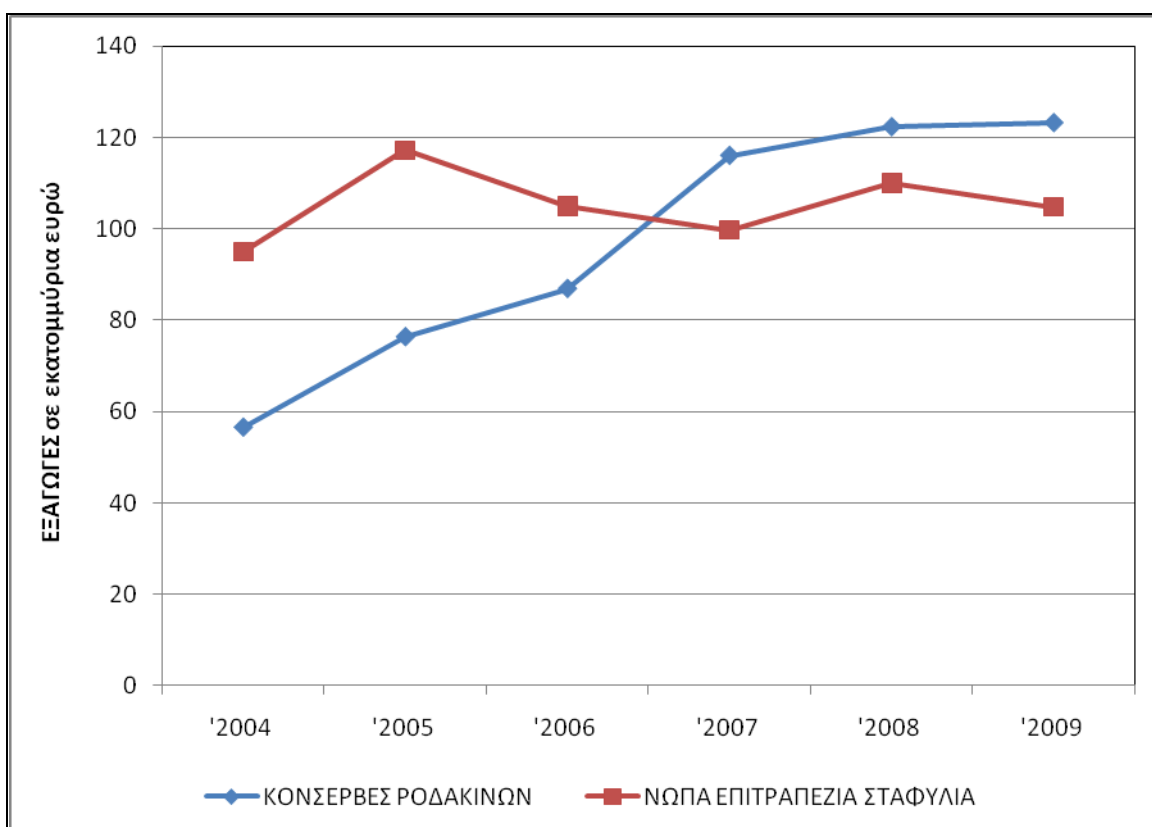

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ		
ΕΤΟΣ	ΦΕΤΑ	ΒΡΩΣΙΜΕΣ ΕΛΙΕΣ
2004	116	99
2005	117	130
2006	123	130
2007	133	143
2008	151	200
2009	160	177

Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ., προσωρινά στοιχεία

iv. ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΡΟΔΑΚΙΝΩΝ & ΝΩΠΑ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ

Θετική διαχρονικά είναι η πορεία και στα **παρασκευασμένα ροδάκινα** και ειδικά την περίοδο 2004-2007, οι εξαγωγές αυξάνονταν με δυναμικό τρόπο. Τα έτη 2008-2009, παρατηρείται μια σημαντική πώση του ρυθμού αύξησης των εξαγωγών. Το 2008 αυξήθηκαν κατά 5,4% και το 2009 μόλις κατά 0,7%. Οι εξαγωγές στα **επιτραπέζια σταφύλια** παρουσιάζουν διαδοχικές αυξομειώσεις αλλά όχι σημαντικού εύρους.

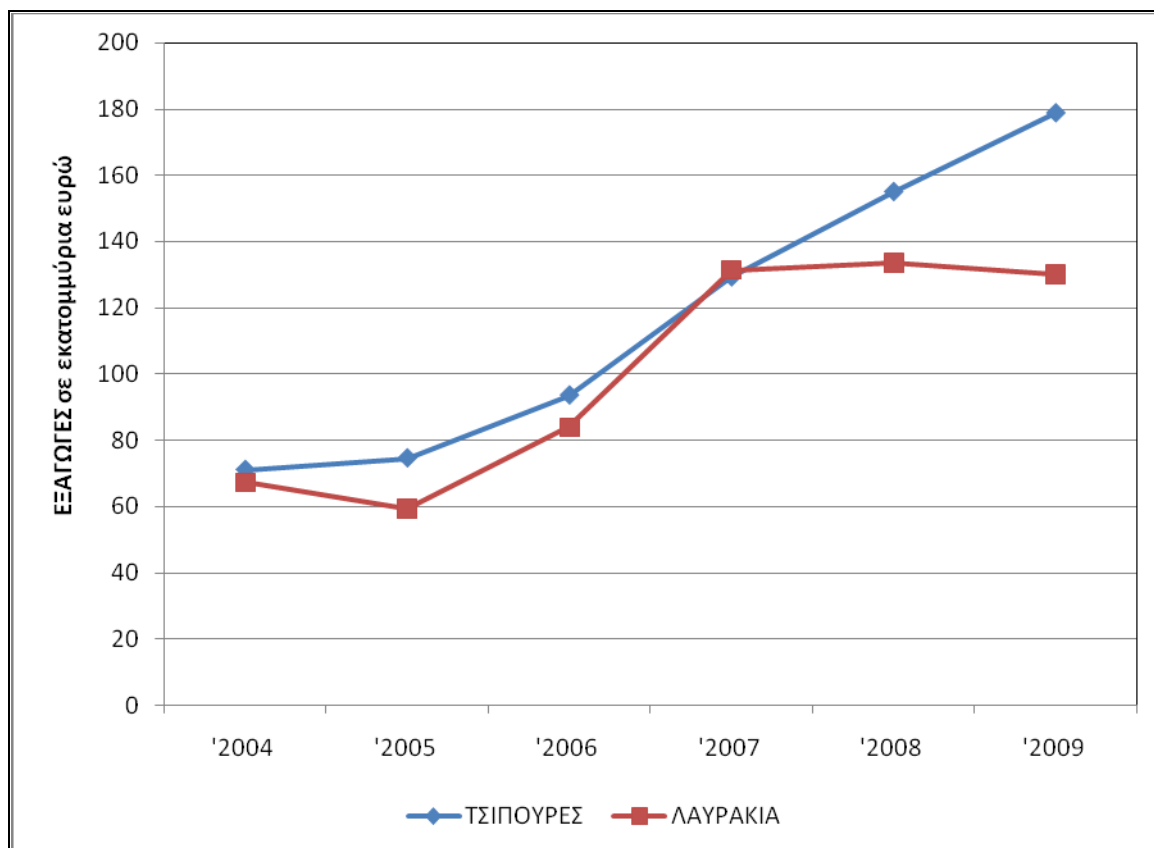
ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ		
ΕΤΟΣ	ΚΟΝΣΕΡΒΕΣ ΡΟΔΑΚΙΝΩΝ	ΝΩΠΑ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ
2004	57	95
2005	76	117
2006	87	105
2007	116	100
2008	122	110
2009	123	105

Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ., προσωρινά στοιχεία

ν. ΤΣΙΠΟΥΡΕΣ & ΛΑΥΡΑΚΙΑ

Η πορεία των εξαγωγών και στα δύο είδη ψαριών θάλασσας είναι άκρως εντυπωσιακή και ελπιδοφόρα. Ειδικά οι εξαγωγές σε **τσιπούρες** σημειώνουν εκπληκτική άνθιση. Στα **λαυράκια** μετά την ραγδαία άνοδο της περιόδου 2004-2007, οι εξαγωγές τα δυο επόμενα έτη εμφανίζουν μια ελαφρά κόπωση.

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΣΕ ΕΚ. ΕΥΡΩ		
ΕΤΟΣ	ΤΣΙΠΟΥΡΕΣ	ΛΑΥΡΑΚΙΑ
2004	71	67
2005	75	59
2006	94	84
2007	129	131
2008	155	134
2009	179	130

Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ., προσωρινά στοιχεία

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είναι αλήθεια ότι η οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα αλλά πλέον και αρκετές ευρωπαϊκές χώρες είναι βαθιά, ανατρέπει πολλές παραμέτρους και σίγουρα έχει επιπτώσεις τόσο στην ζήτηση τροφίμων όσο και στην εξέλιξη των αγορών γενικά. Αναμφίβολα πλήττονται τα εισοδήματα και το κόστος παραγωγής. Παρουσιάστηκε προηγουμένως και ενδελεχώς, το αποτέλεσμα της συρρίκνωσης της ιδιωτικής κατανάλωσης που οδήγησε σε σημαντικότερη πτώση τις εισαγωγές αγροτικών προϊόντων στην Ελλάδα το 2009. Αντίθετα οι εξαγωγές παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες.

Υπάρχει επομένως μια εξαιρετική ευκαιρία που απορρέει μέσα από την ίδια την οικονομική κρίση. Εάν αποκτήσει η γεωργία μας σαφή εξαγωγικό προσανατολισμό με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα την ποιότητα των προϊόντων μας, παράλληλα με την συγκράτηση, εάν όχι τον περαιτέρω περιορισμό, των εισαγωγών, τότε όχι μόνο το εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων της χώρας θα έχει μια σαφέστατη υγιή εικόνα, δημιουργώντας εμπορικά πλεονάσματα μέσα από την άνθιση των εξαγωγών ήτοι από την αύξηση της παραγωγής, αλλά θα ωφεληθεί τα μέγιστα και το Α.Ε.Π. της χώρας.

Αποτελεί πραγματικά μεγάλη ευκαιρία το χαμένο έδαφος που αφήνουν πίσω τους οι ολοένα και περισσότερο συρρικνούμενες εισαγωγές, να καλυφθεί όσο το δυνατόν από ελληνικά προϊόντα. Συνεπώς οι προσπάθειες που στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων μας και στην ανάδειξη των ποιοτικών εκείνων χαρακτηριστικών που μπορούν να προσφέρουν συγκριτικά πλεονεκτήματα στην ελληνική παραγωγική δραστηριότητα, όπως η παραγωγή βιολογικών προϊόντων, η αποφασιστική προώθηση της κυκλοφορίας πιστοποιημένων προϊόντων, η εμπέδωση της χρησιμότητας της παραγωγής προϊόντων Π.Ο.Π. και Π.Γ.Ε. μόνο θετικά αποτελέσματα μπορούν να έχουν. Ταυτόχρονα υπάρχουν μοναδικές δυνατότητες που πρέπει να αξιοποιηθούν για την προβολή και προώθηση των ελληνικών ποιοτικών προϊόντων μας σε τεράστιες αγορές εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, αχανών χωρών, όπως η Τουρκία, η Κίνα, η Ινδία, η Ρωσία, ο Καναδάς και η Αίγυπτος.

(Ιαν. 2011)